

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Kohus karistas lapse ravita jätnud ema pika vangistusega

Kohus karistas lapse ravita jätnud ema pika vangistusega

17. märts 2022

Riigikohus jõustas neljapäeval maakohu otsuse, millega mõisteti kaheksa-aastane vangistus emale, kes jättis tütre hoolimata arsti hoiatustest õigeaegse ravita, mistõttu laps suri.

Süüdistatava peres kasvas 2004. aastal sündinud adopteeritud tütar, kel oli kaasasündinud HIV-nakkus. 2014. aasta juunis teavitas raviarst ema, et lapse immuunsus on ohtlikult nõrgenenud ja vaja on alustada viirusvastast ravi. Sellest hoolimata vältis süüdistatav järgnenud kolme aasta jooksul lapsega raviarsti juures käimist ega andnud vaatamata arsti korduvatele meeldetuletustele ravi alustamiseks nõusolekut.

Viirusevastase raviga alustati alles pärast lapse tervise olulist halvenemist 2018. aasta alguses, kuid siis oli selleks juba liiga hilja ja laps suri sama aasta märtsis sügava immuunpuudulikkusega kaasnenud raske haiguse tagajärjel.

Harju Maakohus mõistis ema süüdi lapsele tegevusetusega raske tervisekahjustuse tahtlikus tekitamises, millega kaasnes surm ning karistas teda kaheksa-aastase vangistusega. Tallinna Ringkonnakohus tühistas otsuse, tunnistades ta süüdi hoopis ettevaatamatusest surma põhjustamises ja määras tingimisi vangistuse.

Lootus rasket tagajärge vältida peab tuginema faktidele

Riigikohtu kriminaalkolleegium tühistas neljapäeval ringkonnakohtu lahendi ja jõustas maakohu otsuse. Kohtus oli asja lahendamisel peamine vaidlusküsimus, kas süüdistatav põhjustas lapsele raske tervisekahjustuse tahtlikult või ettevaatamatusest – täpsemalt kergemeelsusega.

Ringkonnakohtu hinnangul lähtus ema arusaamast, justkui oleks ta ise lapse ravimisel vähemalt sama kompetentne nagu HI-viirusele spetsialiseerunud eriarst. Sisuliselt võttis ta lapse ravimise enda kätte ja langetas otsuseid vaid oma tarkusest. Riigikohus nentis, et niisugune käitumine sarnaneb juba tervishoiuteenuse osutamisega, mis eeldab aga erilisi oskusi ja teadmisi ning teatud kvaliteeti. Kui selle tagajärjeks on tervisekahjustus, siis on alust tõsiselt kahtlustada kaudset tahtlust.

Maa- ja ringkonnakohus tegid kindlaks, et ema sai tütre seisundi kriitilisest halvenemisest teada kõige hiljem 2017. aasta varakevadel, kui ta käis pärast peaaegu kolmeaastast kõrvalehoidmist lapsega eriarsti juures. Siis selgitas arst talle korduvalt ja ühemõtteliselt vajadust alustada viirusvastast ravi veel enne sama aasta suve. Samuti oli süüdistatavale teada, et ilma ravita võib HIV-nakkus viia immuunpuudulikkuse sündroomi ehk AIDSi väljakujunemiseni, mis võib omakorda lõppeda surmaga. Kõigele sellele tuginedes leidsid kohtud, et süüdistatav mõistis, millist ohtu tema tegevusetus lapse tervisele põhjustab.

Riigikohus nentis, et vaatamata ohu äratundmisele võib inimene mõnel juhul siiski kergemeelselt loota, et tagajärje saabumist õnnestub vältida. Samas peab selline lootus olema tõsimeelne ja toetuma konkreetsetele

mõistlikele faktidele. Millestki sellisest aga praegusel juhul rääkida ei saanud.

Kolleegium ei nõustunud ringkonnakohtu seisukohaga, et lapse tervis oli pealtnäha üsna korras, kuna see läks vastuollu uuritud tõenditega. Lapse füüsiline kuhtumine oli ilmne juba 2017. aasta alguses, kui seda märkasid ka kõrvalised inimesed, kes kirjeldasid tema süvenevat kahvatust, väsimust ja nõrkust. Järjest sagedamini polnud laps enam võimeline käima koolis. Sellele juhti ka ema tähelepanu, aga ta lihtsalt ignoreeris hoiatavaid märke ja valetas, et laps saab vajalikku ravi.

Riigikohus leidis, et ka teised ringkonnakohtu nimetatud võimalused, nagu lapse terviseprobleemide eiramine, nende ees silma kinni pigistamine ja üldinimlik hoiak, et lootus sureb viimasena, ei ole kindlasti asjaolud, millele võiks rajada mõistliku, tõsimeelse ja õiguslikult aktsepteeritava lootuse, et raske tagajärg jääb tegelikkuses siiski saabumata.

Kolleegium nentis, et hiljemalt 21. märtsil 2017, kui süüdistav läks pärast kolmeaastast meditsiinisüsteemi vältimist lapsega lõpuks eriarsti juurde, sai talle absoluutselt selgeks, et väidetavalt kasutatud alternatiivsed ravimeetodid ei toimi. Vereanalüüsid näitasid üheselt lapse immuunsüsteemi pea täielikku hävimist. „Oli siis see, millele süüdistatav lootis, religioossus, õige toidusedel, usk positiivse keskkonna parandavasse mõjusse vms – 2017. aasta varakevadeks pidi isegi talle endale olema enam kui selge, et need abinõud on lapse tervise ja elu päästmiseks sobimatud,“ järeltas Riigikohus.

Riigikohtu otsusegasaab tutvuda siin[1].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/kohus-karistas-lapse-ravita-jatnud-ema-pika-vangistusega>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=1-19-5641/62>